

2022-09-23

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2022-00647

Remiss – Vägledning om förlängd tidsfrist och mindre stränga kvalitetskrav i vattenförekomster

Yttrande till Havs- och vattenmyndigheten

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 23 september 2022.

Sammanfattning

Remissen behandlar hur kvalitetskrav i vattenförekomster ska fastställas så att tillståndet inte försämras och så att alla vattenförekomster uppnår god status eller potential såvida det inte finns förutsättningar för undantag. Vägledningen hanterar undantag i form av förlängd tidsfrist och mindre stränga kvalitetskrav. Förlängd tidsfrist innebär att god status eller potential ska uppnås 2027 eller så snart som de naturliga förhållandena tillåter efter 2027. Mindre stränga kvalitetskrav innebär att en sämre status eller potential än god accepteras som den nivå som ska uppnås.

I yttrandet framförs att vägledningen förtydligar arbetsgången för att bedöma när det bör tillämpas mindre stränga kvalitetskrav eller förlängd tidsfrist för att uppnå målen. Det finns dock delar i vägledningen som bör utvecklas exempelvis kring hur åtgärdsansvar ska fördelas samt hur betalningsförmåga ska utredas utvecklas. Vidare framförs att det är viktigt att kommunens utveckling inte blir låst av utsläpp som skett uppströms och andra faktorer utanför kommunens kontroll.

Ärendet

Nacka kommun har fått vägledning om förlängd tidsfrist och mindre stränga kvalitetskrav på remiss från Havs- och vattenmyndigheten. Vägledningen framgår av bilaga 2. Kommunen kan lämna synpunkter över remissen senast den 5 oktober 2022.

Vägledningens målgrupp är främst vattenmyndigheterna som beslutar om undantag samt länsstyrelsernas beredningssekretariat som tar fram underlagen till besluten. Nacka kommun kan beröras av förslagen genom att de vattenförekomster som finns i kommunen får en annan klassning.

Ärendets beredning

Remissen har beretts av miljö- och stadsbyggnadsnämnden den 21 september 2022 som lämnat synpunkter över remissen i egenskap av tillsynsmyndighet. Nämndens synpunkter framgår i sin helhet av bilaga 6. Ett informationsärende om remissen behandlas på kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde den 27 september 2022. Detta ärende är ett samlat ärende med förslag till kommunens yttrande över remissen.

Innehållet i remissen i korthet

Kvalitetskrav i vattenförekomster ska fastställas så att tillståndet inte försämras och så att alla vattenförekomster uppnår god status eller potential såvida det inte finns förutsättningar för undantag. Vägledningen hanterar undantag i form av förlängd tidsfrist och mindre stränga kvalitetskrav. Vägledningen ingår i ett paket av vägledningar som remitteras preliminärt under 2022. Förlängd tidsfrist innebär att god status eller potential ska uppnås 2027 eller så snart som de naturliga förhållandena tillåter efter 2027. Mindre stränga kvalitetskrav innebär att en sämre status eller potential än god accepteras som den nivå som ska uppnås.

Vägledningens syfte är att bidra till att:

- de vattenförekomster där undantag beslutats uppfyller de krav som följer av vattenförvaltningsförordningen och därmed av vattendirektivet,
- dokumentationen av undantag sker enligt de rapporteringskrav som ställs på Sverige av EU-kommissionen,
- tillämpningen av undantag sker på ett likvärdigt sätt i hela landet, samt att
- säkerställa att det tydliggörs på vilka grunder undantag har beslutats.

Vägledningen med tillhörande bilagor framgår i sin helhet av bilaga 2-5 i detta ärende.

Förslagen i remissen

Det övergripande målet är att alla vattenförekomster ska uppnå god status eller potential senast 2027. För kraftigt påverkade vatten ska undantag kunna ges i form av förlängd tidsfrist eller mindre stränga krav, under förutsättning att det antingen är mycket svår genomförbart eller bedöms vara omöjligt att uppnå god status.

Enligt förslagen i remissen ska vattenmyndigheten utreda undantag i form av förlängd tidsfrist (till exempel god status senast 2033 på grund av naturliga förhållanden) eller mindre stränga kvalitetskrav (till exempel måttlig status på grund av orimliga kostnader). Undantag ska beslutas när alla förutsättningar för det är uppfyllda. Vägledningen beskriver även hur bedömningen av orimliga åtgärds kostnader ska göras enligt en generell beräkningsmodell.

Juridik- och kanslistabens utredning och förslag till yttrande

Staben har tagit del av miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter och gör följande bedömning.

I nuläget ges förlängd tidsfrist med motiveringen att det inte är tekniskt möjligt samt att det inte är möjligt att med rimliga kostnader uppnå god status. Det kommer inte att vara ett skäl efter 2027 om inte naturliga förhållanden gör det omöjligt att klara kvalitetskraven i tid. Det kan exempelvis bero på den tid det tar för näringshalter att minska efter åtgärder samt för djur och växter att återkolonisera. Mindre stränga kvalitetskrav kan beslutas om mänsklig påverkan eller naturligt tillstånd gör att det är omöjligt eller orimligt kostsamt att uppnå god status, möjliga åtgärder genomförs och vattnets kvalitet inte riskerar att försämrats ytterligare. Mindre stränga krav kan även motiveras av om det gäller verksamheter som är miljömässigt eller samhällsekonomiskt viktiga, där behovet inte utan orimliga kostnader kan tillgodoses på annat sätt.

Idag uppnår en av nio sjövattneförekomster i Nacka (Sandasjön) god status medan ingen av de nio kustvattneförekomsterna gör det. Med nuvarande hantering har vatten i Nacka kommun målet att klara miljö kvalitetsnormerna till 2027 men omvärdering och förlängd tid har genomförts vart sjätte år enligt en annan procedur än den föreslagna vägledningen beskriver. Vägledningen som primärt riktar sig till vattenmyndigheten kommer troligen att innebära andra tids- och haltgränser för flera av Nackas vattenförekomster, där de mest påverkade är Strömmen, Lilla Värtan, Askrikefjärden, Sicklasjön och Ältasjön.

Inom miljö- och stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde innebär förslagen om förlängd åtgärdstid och höjda haltgränser att tillsynen prioriteras utifrån andra mål. Det kan även påverka bedömningen av nya verksamheter vid en påverkad vattenförekomst.

Bedömningen är även att det finns delar av vägledningen om bland annat miljönytta och orimliga kostnader som bör utvecklas och förtydligas.

Ett förslag till yttrande, bilaga 1, har tagits fram som kommunstyrelsen föreslås anta.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför i sig inga ekonomiska konsekvenser. Förslagen i remissen beskriver en modell för att bedöma hur stora kostnader som är rimliga och vem som har ansvar för åtgärder. Modellen är dock utvecklad för enklare scenarion än för de mest påverkade vattenförekomsterna, som påverkas av stora mängder verksamheter både kring vattenförekomsten och uppströms. Det gör att det är svårt att bedöma vilka kostnader det skulle kunna innebära i Nacka, samt vad som hamnar på kommunen respektive andra verksamheter.

Förslagen kan innebära att påverkade vattenförekomster inte längre får förlängd tidsfrist. Om de samtidigt inte uppfyller kriterierna för mindre stränga kvalitetskrav så innebär det

att kommunen får en ökad kostnad för att genomföra åtgärder i påverkade sjöar för att uppnå god status. I dagsläget finns 8 sjövattnenförekomster och 9 kustvattnenförekomster i Nacka där miljö kvalitetsnormerna inte uppnås. De flesta kustvatten delar dock ansvar med flera kommuner, medan det bland sjöarna enbart är aktuellt för Ältasjön.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut medför i sig inga konsekvenser för barn. Vägledningen bedöms på sikt påverka barn positivt i och med att den bidrar till en renare miljö och renare sjöar.

Bilagor

1. Förslag till yttrande
2. Remiss – Vägledning om förlängd tidsfrist och mindre stränga kvalitetskrav
3. Bilaga 1 till remiss – Orimliga kostnader
4. Bilaga 2 till remiss – Förlängd tidsfrist med skälet naturliga förhållanden
5. Bilaga 3 till remiss – Kriterier för bedömning av kulturmiljö
6. Synpunkter miljö- och stadsbyggnadsnämnden, 2022-09-21
7. Protokollsutdrag miljö- och stadsbyggnadsnämnden, 2022-09-21

Christopher Arontaus
Tf kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Julia Tham
Utredare
Juridik- och kanslistaben